

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21673/2024
05.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миле Петковић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Славиша Вукосављевић, адвокат из ... и ВВ из ..., чији су пуномоћници Игор Танчић, адвокат из ... и Славиша Вукосављевић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1012/24 од 14.05.2024. године, у седници одржаној 05.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1012/24 од 14.05.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П 148/20 од 09.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца против тужених којим је тражено да се утврди да су ништави и без правног дејства према тужиоцу: уговор о доживотном издржавању закључен између тужених као давалаца издржавања и сада пок. ГГ бившег из ..., као примаоца издржавања, оверен код Општинског суда у Бору под бројем 3 Р 92/07 од 13.02.2007. године и анекса овог уговора о доживотном издржавању, закључен између тужених као давалаца издржавања и сада пок. ГГ бившег из ..., као примаоца издржавања, оверен код Општинског суда у Бору под бројем 3 Р 96/07 од 14.02.2007. године, од момента закључења па убудуће и да се тужени обавезују да признају и трпе ништавост ових уговора у року од 15 дана под претњом извршења као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца против тужених којим је тражено да се раскину: уговор о доживотном издржавању закључен између тужених као давалаца издржавања и сада пок. ГГ бившег из ..., као примаоца издржавања, оверен код Општинског суда у Бору под бројем 3 Р 92/07 од 13.02.2007. године и анекса овог уговора о доживотном издржавању, закључен између тужених као давалаца издржавања и сада пок. ГГ бившег из ..., као примаоца издржавања, оверен код Општинског суда у Бору под бројем 3 Р 96/07 од 14.02.2007. године, због неизвршења истог од стране тужених и да се тужени обавезу да признају и трпе

раскид ових уговора у року од 15 дана под претњом извршења, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој ББ накнади трошкове парничног поступка у износу од 45.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, све у року од 15 дана. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом ВВ накнади трошкове парничног поступка у износу од 135.950,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1012/24 од 14.05.2024. године, укинута је пресуда Основног суда у Бору П 148/20 од 09.09.2021. године, усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да су ништави и без правног дејства према тужиоцу: уговор о доживотном издржавању закључен између тужених као давалаца издржавања и сада пок. ГГ бившег из ..., као примаоца издржавања, оверен код Општинског суда у Бору под бројем 3 Р 92/07 од 13.02.2007. године и анекс овог уговора закључен између тужених као давалаца издржавања и сада пок. ГГ, као примаоца издржавања, оверен код Општинског суда у Бору под бројем 3 Р 96/07 од 14.02.2007. године, од момента закључења па убудуће, што се тужени обавезују да признају и трпе ништавост ових уговора у року од 15 дана по пријему отправка пресуде. Обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 148.700,00 динара у року од 15 дана по пријему отправка пресуде са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију тужене, захтевајући накнаду трошкова ревизијског поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повредаба одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Пресудом другостепеног суда није учињена битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. и члана 8. ЗПП на коју ревидент неосновано у ревизији указује, јер је налаз и мишљење комисије вештака од 22.06.2021. године једино вештачење обављено у овом предмету.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је брат сада пок. ГГ и његов једини законски наследник. Тужени су син и ћерка ДД која је била у ванбрачној вези са пок. ГГ. Дана 28.03.2006. године пок. ГГ је закључио уговор о доживотном издржавању са ДД као даваоцем издржавања ЗР-157/06. Предмет уговора била је одређена непокретна имовина у По тужби сада пок. ГГ тај уговор је раскинут пресудом Општинског суда у Бору П 631/09 од 30.03.2009. године због недавања издржавања. Након тога, пок. ГГ је ДД поклонио уговором о поклону Ов 1459/09 од 30.03.2009. године исту непокретну имовину. По тужби тужиоца пресудом Основног суда у Бору

П 305/13 од 30.01.2014. године утврђено је да је уговор о поклону ништав јер је пок. ГГ приликом закључења тог уговора био пословно неспособан. ГГ је умро ...2014. године. Његова заоставштина је расправљена решењем О 473/14 од 10.10.2014. године и имовина која није била предмет уговора о доживотном издржавању од 13.02.2007. године (ЗР 92/07) наследио је тужилац. Пресудом Основног суда у Бору П 244/14 од 20.01.2016. године утврђено је право својине тужиоца на непокретностима које су биле предмет уговора о доживотном издржавању од 28.03.2006. године и уговора о поклону од 30.03.2009. године. У погледу уговора о доживотном издржавању од 13.02.2007. године (и анекса овог уговора) према налазу вештака неуропсихијатра Томислава Крстовића који је непосредно пре закључења уговора обавио разговор са пок. ГГ и извршио увид у медицинску документацију, ГГ је био способан за закључење предметног уговора. Према налазу Комисије вештака Специјалне болнице за психијатријске болести „Горња Топоница“ – Ниш пок. ГГ је дуги низ година боловао од озбиљних телесних болести (повишени крвни притисак, дијабетес са компликацијама) као и од трајног душевног обољења психоорганског синдрома израженог степена насталог на терену инфаркта мозга, са праћеним парцијалним епи нападима, због чега је код њега у време закључења спорног уговора и анекса била искључена способност расуђивања и слободног одлучивања. Тужени су ради изјашњења на налаз Комисије ангажовали стручног саветника проф. Ратка Ковачевића, неуропсихијатра, који је дао писмене примедбе на тај налаз.

При оваквом чињеничном стању, првостепени суд је одбио тужбени захтев. Прихватио је примедбе стручног саветника тужених проф. Ратка Ковачевића као и мишљење вештака Томислава Крстовића који је био присутан закључењу спорног уговора и закључио да је у време закључења спорног уговора и анекса пок. ГГ био пословно способан – да је могао да управља својим поступцима и схвати значај својих радњи а није прихватио налаз Комисије вештака из Горње Топонице.

Другостепени суд није прихватио правну аргументацију првостепеног суда налазећи да је одлуку засновао на неприхватљивом доказу – мишљењу које је дао неуропсихијатар Томислав Крстовић и мишљењу које је дао неуропсихијатар проф. Ковачевић као саветник тужених – да је пок. ГГ био психички способан за закључење уговора о доживотном издржавању. Закључио је да је требало имати у виду налаз и мишљење Комисије лекара из Горње Топонице где је констатовано да пок. ГГ у моменту закључења уговора није био способан за закључење истог јер је пре тога имао инфаркт мозга. Стога је првостепену пресуду преиначио и усвојио тужбени захтев тужиоца.

По оцени Врховног суда, правилно је поступио другостепени суд када је након отворене расправе утврдио чињенично стање и на правилно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

Према члану 56. став 1. ЗОО за закључење пуноважног уговора потребно је да уговорач има пословну способност која се тражи за закључење уговора. Претпоставља се да је свако пунолетно лице пословно способно и да је приликом доношења одлука и предузимања радњи које производе одређене правне последице имају обавезујућу правну снагу за оног коју предузима, те да је та особа у стању да нормално расуђује, да разуме последицу одлука које доноси и штити своја права и интересе. Према члану

194. Закона о наслеђивању уговор о доживотном издржавању је обавезујући уговор. Међутим, у току поступка несумњиво је утврђено да на основу вештачења од стране Комисије вештака неуропсихијатра из Горње Топонице да уговорна страна прималац издржавања сада пок. ГГ у моменту закључења уговора је боловао од озбиљних како соматских тако и душевних болести јер је за време боравка у Здравственој установи евидентирано да имају периоди менталне конфузије, некритичког понашања, атрофије мозга као психоорганичне разградње што је свакако утицало на његову критичну способност за расуђивање и одлучивање, па и приликом закључивања уговора. Била је погођена његова психосфера функционисања а утврдиле су се измене у стању свести. Стање именованог се мењало из сата у сат с обзиром на постојеће болести, временом је код истога акутни психоорганични синдром попримио карактеристике хроничног можданог органскопсихичког синдрома. Код истога је постојала изузетно велика сугестибилност а његово психичко стање здравља имало је велики утицај на одлучивање својом вољом што је била последица његове болести. При томе, даље је утврђено да је приликом вештачења способности сада пок. ГГ а које је обавио вештак психијатар Крстовић, не може бити меродавно за одлучивање по тужби у овој правној ствари, јер именовани психијатар Крстовић приликом давања свог налаза и мишљења није имао у виду комплетну слику болести сада пок. ГГ, док је Комисија вештака из Горње Топонице након прибављеног здравственог картона дала свој налаз и мишљење са тврдњом да покојни ГГ моментом закључења овог спорног уговора о доживотном издржавању није био способан и није имао пословну способност а што би било неопходно за пуноважност уговора о доживотном издржавању, те је исти ништав сходно члану 103. став 1. ЗОО. При томе, другостепени суд који је у међувремену отворио расправу пред тим судом имао је у виду и околност да је вештак неуропсихијатар Ратко Ковачевић дао супротно мишљење али је исти дао мишљење као стручни консултант тужених и исти се углавном позивао на ранији налаз вештака психијатра Крстовића па је правилно закључено да такво стручно мишљење с обзиром на подлогу на којој је засновано не може имати превагу над налазом и мишљењем вештака коју су чинили Комисију из Горње Топонице. Сходно томе, правилно је другостепени суд закључио да је тужбени захтев тужиоца основан. Правилно је закључено да тужени нису доказали своје тврдње да је покојни ГГ приликом закључења уговора о доживотном издржавању био пословно способан и да је схватио значај потписивања једног таквог уговора.

Правилна је одлука суда о трошковима поступка.

Наводима из ревизије не доводи се у питање правилност побијане одлуке. Ово из разлога што је другостепени суд у својој пресуди дао сасвим јасне и прихватљиве разлоге зашто закључује да је тужбени захтев тужилаца основан, утврђујући да је покојни ГГ приликом закључивања спорног уговора о доживотном издржавању био пословно неспособан. Нису од значаја наводи да доктор Предраг Мишић неуропсихијатар из Доње Топонице није на списку судских вештака а ово из разлога што је суд одредио комисијско вештачење од стране специјализоване установе Горња Топоница а у таквом случају предметна установа има овлашћења да определи ко ће бити члан стручне комисије за давање налаза и мишљења при чему је логично да се та установа руководи да у комисију уђу најстручнији специјалисти из те области. Стога су неосновани наводи из ревизије да се другостепени суд упустио у решавање у меритуму а да претходно није утврдио чињенично стање јер је другостепени суд након

отварања расправе пред тим судом, провео детаљни поступак и на основу изведених доказа правилно утврдио чињенично стање и на правилно утврђено чињеничном стању засновао своју правилну одлуку.

Суд није признао туженима трошкове одговора на ревизију, налазећи да исти није био обавезан.

Сходно напред изнетом, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Туженима нису били потребни трошкови ревизијског поступка на име ангажовања пуномоћника, адвоката за састав одговора на ревизију и за судске таксе, у смислу одредбе члана 154. ЗПП-а, па је Врховни суд одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе чл. 165. став 1. истог закона.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић